

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/30/2017
Identifikačné číslo spisu: 7015201416
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7015201416.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci žalobcu: CI - servis a.s., so sídlom Werferova 1, Košice, IČO: 36 180 459, právne zastúpený: JUDr. Ľubomír Majerčík, advokát, so sídlom Mlynská 1, Košice, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 - 10, Bratislava, v konaní o žalobe žalobcu proti rozhodnutiu žalovaného č. 45096-2/2015-BA zo dňa 01.12.2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/152/2015-119 zo dňa 18. novembra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/152/2015-119 zo dňa 18. novembra 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 6S/152/2015-119 zo dňa 18. novembra 2016 podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. c/ zák. č. 162/2015 Správneho súdneho poriadku (ďalej len S. s. p.) zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného č. 45096-2/2015-BA zo dňa 01.12.2015 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, č. 700-3412111215-GC04/15 zo dňa 19.05.2015 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. O nároku na náhradu trov konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi priznal proti žalovanému právo na náhradu trov konania v súlade s ust. § 167 ods. 1 S.s.p.

2. Žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaný odvolanie účastníka konania zamietol a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 700-3412111215-GC04/15 zo dňa 19.05.2015, ktorá svojím rozhodnutím podľa ust. § 178 ods. 1 písm. a/ deviaty bod zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon) predpísala žalobcovi za obdobie máj 2009, marec 2010 a apríl 2010 penále v sume 460,62 Eur vypočítané z

oneskorene uhradenej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rozhodnutia je príloha.

3. Krajský súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie v intenciách ust. § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9, § 240 ods. 1, § 209 ods. 1, 2, 4 zákona č. 461/2003 Z. z. ako i ust. § 116 ods. 1 až 5, § 120 ods. 1, § 132 ods. 1, § 155 ods. 1, § 155 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov postupom podľa tretej hlavy tretej časti zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len S.s.p.)

4. Z obsahu administratívneho spisu krajský súd zistil, že žalobca sa dostal do omeškania s úhradami poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity, v dôsledku čoho mu bolo rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Košice zo dňa 19.05.2015 č. 700-3412111215-GC04/15 podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 a § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení predpísané penále vo výške 460,62 eur. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že posledná úhrada omeškaného poistného vzťahujúca sa na toto rozhodnutie bola žalobcom zaplatená pred začiatkom reštrukturalizácie. Zároveň mal súd za preukázané, že zverejnením uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 31R/7/2010 zo dňa 18. októbra 2010 v Obchodnom vestníku č. OV/2010/204 dňa 22. októbra 2010, Okresný súd Košice I rozhodol o povolení reštrukturalizácie dlžníka CI - servis a. s., so sídlom Werferova 3, Košice.

5. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne si rozhodnutím uplatnenú pohľadávku do reštrukturalizácie prihlásiť, čo však neurobila. Okresný súd Košice I zverejnil v Obchodnom vestníku č. OV/2011/52 dňa 16. marca 2011 uznesenie sp. zn. 31R/7/2010 zo dňa 9. marca 2011, ktorým bol potvrdený reštrukturalizačný plán žalobcu, schválený na schvaľovacej schôdzi konanej dňa 21.02.2011, týmto sa zároveň ukončila reštrukturalizácia žalobcu v právnom postení dlžníka.

6. V danom prípade bol krajský súd toho názoru, že bolo povinnosťou žalovaného, aby sa so svojou pohľadávkou, ktorá mu musela byť ku dňu začatia reštrukturalizačného konania celkom čo do presnosti a konkrétnosti zrejma, keďže mal ustálené obdobie omeškania žalobcu s úhradami poistného a príspevkov, a to prvým a posledným dňom omeškania, zastavajúc názor, že penále ako sankcia za omeškanie tu vzniká ex lege ako dôsledok omeškania, pričom rozhodnutie Sociálnej poisťovne o predpísaní penále len deklaruje túto skutočnosť. Potom bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne, aby si svoju pohľadávku vo výške jej známych penále 460,62 eur prihlásila do reštrukturalizačného konania tak, ako to tvrdí žalobca. S tvrdením žalovaného, že nárok na penále vzniká až jeho predpísaním, pričom penále bolo žalobcovi predpísané až po ukončení reštrukturalizačného konania, a preto pohľadávka žalovaného nemohla byť prihlásená do reštrukturalizačného konania, sa krajský súd nestotožnil.

7. Vychádzajúc i z účelu samotného reštrukturalizačného konania, ktorým je ozdravenie dlžníka a zákonné pozbavenie sa starých dlhov, krajský súd zastával názor, že bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne túto pohľadávku prihlásiť, a potom neprihlásením si tejto pohľadávky do reštrukturalizačného konania zverejnením uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku č. OV/2011/52 zo dňa 16. marca 2011 jej právo na vymáhanie uvedenej pohľadávky zaniklo a z tejto pohľadávky sa tak stala len naturálna obligácia, ktorú nie je možné však voči žalobcovi viac vymáhať. Krajský súd zároveň poukázal na to, že pokiaľ Sociálna poisťovňa, pobočka Košice, prihlásila do reštrukturalizačného konania pohľadávku v celkovej sume 84.881,95 eur, v ktorej boli zahrnuté poistné a príspevky za mesiac marec 2009, za mesiac máj 2010 a za mesiac jún 2010, nič nebránilo Sociálnej poisťovni, pobočke Košice, predpísať žalobcovi aj penále za obdobie máj 2009, marec 2010 a apríl 2010

v sume 460,62 eur a túto pohľadávku si prihlásiť do reštrukturalizačného konania.

8. Keďže rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, z vyššie uvedených dôvodov krajský súd podľa ust. § 191 ods. 1 písm. c/ S.s.p. zrušil žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

9. Záverom krajský súd uviedol, že vzhľadom na vyššie uvedený právny názor súdu, v zmysle ktorého žalovanému ku dňu začatia reštrukturalizačného konania musela byť zrejماً pohľadávka 460,62 eur, a preto bolo povinnosťou žalovaného, aby svoju pohľadávku prihlásil do reštrukturalizačného konania, nebude môcť žalovaný v ďalšom konaní už predpísať žalobcovi uvedenú pohľadávku.

II.

Kasačná sťažnosť žalovanej

10. Proti rozsudku krajského súdu podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalovaná, pričom namietala nesprávne právne posúdenie ako aj odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

11. Žalovaná sa nestotožnila s právnym posúdením veci zo strany krajského súdu a i naďalej zotrvala na názore, že penále upravené v ust. § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení je špecifickým druhom sankcie, ktorá vzniká samostatne a stáva sa pohľadávkou až jeho prepísaním, pričom ako pohľadávku je možné penále vymáhať až na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia.

12. Uviedol, že rovnaký právny názor ako žalovaná, že penále nevzniká ex lege dopustením sa omeškania s platením poistného a príspevkov, ale až na základe jeho predpísania rozhodnutím vyslovil aj Najvyšší súd SR, ktorého judikatúra je v tejto otázke ustálená. Z právneho názoru Najvyššieho súdu SR prezentovaného vo viacerých judikátoch vyplýva, že na vznik povinnosti zaplatiť penále nepostačuje naplnenie podmienok ustanovených v zákone o sociálnom poistení, ale práve relevantnou skutočnosťou pre vznik tejto povinnosti je až autoritatívny vrchnostenský akt vyhlásený spôsobom ustanoveným zákonom, t. j. až vydaním rozhodnutia na penále v zmysle ust. § 240 zákona o sociálnom poistení. Na podporu poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/10/2013, 1Sžso/20/2013 a 7Sžso/36/2012.

13. V kontexte s ustálenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR žalovaná naďalej zastavala právny názor, že penále za obdobie máj 2009, marec 2010 a apríl 2010 v sume 460,62 Eur vzniklo až jeho predpísaním rozhodnutím. Pred predpísaním penále neexistovala žiadna povinnosť, ktorú by bol žalobca povinný plniť a Sociálna poisťovňa nemala žiadnu pohľadávku, ktorú by si mohla voči žalobcovi uplatňovať. Z dôvodu, že táto pohľadávka nevznikla pred začatím reštrukturalizačného konania nemohla si žalovaná túto pohľadávku prihlásiť do reštrukturalizačného konania.

14. Žalovaná poukázala na skutočnosť, že v čase, kedy pohľadávka na penále za obdobie máj 2009, marec 2010 a apríl 2010 vznikla, bolo reštrukturalizačné konanie žalobcu už ukončené (Okresný súd Košice I, uznesením sp. zn. 31R/7/2010 zo dňa 09.03.2011, ktoré bolo dňa 16. marca 2011 zverejnené v Obchodnom vestníku č. OV/2011/52, potvrdil reštrukturalizačný plán žalobcu a reštrukturalizáciu ukončil.

15. Žalovaná naproti právnemu názoru krajského súdu, že žalovanej nič nebránilo predpísať žalobcovi penále za obdobie máj 2009, marec 2010 a apríl 2010 hneď po začatí reštrukturalizačného konania

namietala, že zákon o sociálnom poistení neukladá Sociálnej poisťovni lehotu, v ktorej je povinná penále predpisovať. Rovnaký právny názor prezentoval aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 1Sžso/3/2013.

16. Záverom žalovaná skonštatovala, že predmetom tohto konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, vo veci predpísania penále, t. j. či žalovaná rešpektovala príslušné hmotnoprávne ako i procesné predpisy. V rámci konania vo veci predpísania penále sa jednoznačne preukázala opodstatnenosť predpísania penále za sporné obdobie, keďže žalobca poistné a príspevky za sporné obdobie neodviedol včas, čím porušil príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení. V zákone o sociálnom poistení neexistuje právna prekážka na predpísanie penále po skončení reštrukturalizácie. Splnenie podmienok oprávňujúcich vymáhať existujúcu pohľadávku na penále môže byť, podľa právneho názoru žalovanej až vecou ďalšieho konania, t. j. núteného výkonu rozhodnutia.

17. Žalovaná vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovala, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti žalovanej

18. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k podanej kasačnej sťažnosti žalovanej uviedol, že žalovaná namieta odklon rozhodnutia od ustálenej právnej praxe, pričom sama nerešpektuje právny názor podľa odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 1Sžso/65/2013 zo dňa 18.11.2014, že základným problémom prejednávanej veci je vymedzenie vzťahu medzi zákonom č. 461/2003 Z. z. a zákonom č. 7/2005 Z. z., kde je zrejmé, že žalovaná takto nepostupovala a nebrala ani len v úvahu predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu a aj po tomto rozhodnutí napádané rozhodnutia žalovanej, ako aj prvostupňové rozhodnutia postrádajú príslušné odôvodnenie nepoužitia ustanovení právneho predpisu o reštrukturalizácii vo vzťahu k vymáhaným penále, ako aj vo vzťahu k istine, ktorá po rozhodnutí a schválení reštrukturalizačného plánu a jeho naplnení fakticky neexistuje a teda výpočet penále z neexistujúceho dlhu je v rozpore s právom.

19. Žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/10/2013 zo dňa 28.04.2014, z ktorého vyplynulo, že „Ak na základe reštrukturalizačného plánu, potvrdeného súdom došlo podľa ust. § 155 ods. 3 vety prvej zák. č. 7/2005 Z. z. k zmene výšky a lehoty splatnosti v ňom uvedených pohľadávok Sociálnej poisťovne, potom pred uplynutím zmenenej lehoty splatnosti nemožno predpísať penále podľa ust. § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003“

20. Žalobca mal za to, že neprihlásenie pohľadávok za sporné obdobie do reštrukturalizácie má právny dopad v súlade s ustanoveniami zákona č. 7/2005 Z. z., uvedené sa týka aj rozhodnutí žalovanej, ktoré žalobca považuje za nezákonné a porušujúce ustanovenia právnych predpisov, a to najmä ust. § 155 zákona č. 7/2005 Z. z. ako aj ust. § 138 ods. 2 zákona. Taktiež skonštatoval, že v súlade s časťou 43 Rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/65/2013 mala po ukončení reštrukturalizácie žalovaná naplniť ust. § 151 ods. 1 veta druhá zákona č. 461/2003 Z. z. a povinne ex lege zosúladiť evidenciu pohľadávok s reálnym stavom vyvolaným prebiehajúcou reštrukturalizáciou a odpísať pohľadávku alebo jej neuhradenú časť. Uvedené sa nestalo a žalovaná naďalej vedie v evidencii stav pohľadávok pred reštrukturalizáciou a z takéhoto stavu evidencie vypočítava penále.

21. Žalobca uviedol, že žalovaná vedela o povinnosti výkonu úhrady platieb poistného žalobcom v reštrukturalizačnom pláne v schválenom období a teda súhlasila s úhradou dodatočnou a s nemožnosťou tak včasnej ako aj skoršej úhrady dlhu zo strany žalobcu.

22. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť, podanú žalovaným zamietol, pričom si uplatnil náhradu trov konania.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

23. Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok upravujúci v zmysle § 1 a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 S.s.p.), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaného je dôvodná.

25. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 6S/152/2015-119 zo dňa 18. novembra 2016, ktorým krajský súd žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného poukazom na ust. § 191 ods. 1 písm. c/ S.s.p. v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

26. Predmetom preskumavacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne ústredie č. 45096-2/2015-BA zo dňa 01.12.2015, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č.:700-3412111215-GC04/15 zo dňa 19.05.2015, ktorým predpísala žalobcovi za obdobie máj 2009, marec 2010 a apríl 2010 penále v sume 460,62 Eur vypočítané z oneskorene uhradenej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poisteného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poisteného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti. Neoddeliteľnou súčasťou tohto rozhodnutia je príloha.

27. V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. (§ 2 ods. 1 S.s.p.)

28. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. (§ 5 ods. 2 S.s.p.)

29. Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.(§ 177 ods. 1 S.s.p.)

30. Pokiaľ nie je v tretej hlave S.s.p. ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe. (§ 199 ods. 3 S.s.p.)

31. Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.(§ 135 ods. 1 S.s.p.)

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

32. Podľa ust. § 141 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa ust. § 142 ods. 1 veta prvá citovaného zákona, poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

34. Podľa ust. § 143 ods. 2 citovaného zákona, poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak deň splatnosti poistného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poistné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.

35. Podľa ust. § 178 ods. 1 písm. a/ bod 9 citovaného zákona, do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o uložení pokuty a penále,

36. Podľa ust. § 179 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona, do pôsobnosti ústredia patrí rozhodovať v druhom stupni vo veciach, o ktorých rozhodovať v prvom stupni patrí do pôsobnosti pobočky,

37. Podľa ust. § 240 ods. 1 citovaného zákona, fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, 1) ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie 1) za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie 1) do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

38. Kasačný súd vychádzajúc z administratívneho spisu ako i zo skutkových zistení krajského súdu zistil, že žalobca sa dostal do omeškania s úhradami poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity, v dôsledku čoho mu bolo prvostupňovým rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočky Košice, zo dňa 19.05.2015 predpísané penále vo výške 460,62 eur. Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že posledná úhrada omeškaného poistného vzťahujúca sa na toto rozhodnutie bola žalobcom zaplatená pred začiatkom reštrukturalizácie. Uvedená skutočnosť napokon vyplýva z prílohy k rozhodnutiu.

39. Ďalej bolo zrejmé, že Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 31R/7/2010 zo dňa 18. októbra 2010 zverejneným v Obchodnom vestníku č. OV/2010/204 dňa 22. októbra 2010, Okresný súd Košice I rozhodol o povolení reštrukturalizácie dlžníka CI - servis a.s., so sídlom Werferova 3, Košice. Dňa 09.03.2011 Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 31R/7/2010 potvrdil reštrukturalizačný plán účastníka konania, čím bola reštrukturalizácia žalobcu ukončená.

40. Pri preskúvaní zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí neboli skutkové okolnosti medzi účastníkmi konania sporné, preto sa kasačný súd pri posudzovaní kasačných námietok zameril na namiatané nesprávne právne posúdenie zo strany krajského súdu.

41. Kasačný súd sa nestotožnil s právnym názorom krajského súdu prezentovaným v odôvodnení rozhodnutia, podľa ktorého bolo povinnosťou Sociálnej poisťovne si rozhodnutím uplatnenú pohľadávku do reštrukturalizácie prihlásiť, nakoľko táto mu musela byť ku dňu začatia reštrukturalizačného konania

celkom čo do presnosti a konkrétnosti zrejme, keďže mal ustálené obdobie omeškania žalobcu s úhradami poisťného a príspevkov, a to prvým a posledným dňom omeškania. Taktiež nepovažuje za správny názor, že penále ako sankcia za omeškanie tu vzniká ex lege ako dôsledok omeškania, pričom rozhodnutie Sociálnej poisťovne o predpísaní penále len deklaruje túto skutočnosť.

42. V tejto súvislosti poukazuje kasačný súd na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, napr. rozhodnutie sp. zn. 9Sžso/10/2013 z 28. apríla 2014 (ktoré bolo prijaté správnym kolégiom aj ako judikát pod č. R 63/2015), v ktorom je vyslovený právny názor, „... že pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poisťné a príspevky; vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. ... Kým penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, Sociálna poisťovňa ho nemôže uplatňovať ako existujúcu pohľadávku v reštrukturalizačnom konaní. Žalovaná preto uvedenú pohľadávku vzhľadom na jej neexistenciu nemohla prihlásiť do reštrukturalizačného konania a z toho dôvodu nemohlo dôjsť ani k zániku tejto pohľadávky podľa ustanovenia § 155 ods. 2 ZKR.

43. Taktiež možno konštatovať, že penále je sankcia za porušenie povinností odvieť poisťné včas alebo v správnej výške podľa zákona o sociálnom poistení. Nárok na penále nevzniká priamo zo zákona, ale porušením uvedených povinností vzniká Sociálnej poisťovni právo predpísať penále. Až predpísaním penále vzniká Sociálnej poisťovni pohľadávka, ktorú je možné vymáhať na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia. Penále sa nepovažuje za príslušenstvo istiny (poisťného a príspevkov). Vzniká samostatne a stáva sa pohľadávkou až jeho predpísaním, t. j. na vznik povinnosti zaplatiť penále nepostačuje naplnenie podmienok ustanovených v zákone, ale právne relevantnou skutočnosťou pre vznik povinnosti zaplatiť penále je až autoritatívny vrchnostenský akt vyhlásený spôsobom, ktorý je predpísaný zákonom stanovenou formou, t. j. až vydaním rozhodnutia o penále v zmysle § 240 zákona č. 461/2003 Z. z., a až týmto rozhodnutím oprávneného orgánu sa konštituuje povinnosť pre platiteľa neskoro, resp. v nedostatočnej výške odvedeného, či neodvedeného poisťného nielen povinnosť zaplatiť penále, ale aj vedomosť v akej výške a na akom právnom základe. (bližšie pozri rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Sžso/20/2013, sp. zn. 7Sžso/36/2012 ako i sp. zn. 10Sžso/58/2013)

44. Z uvedeného je tak zrejme, že žalovaný si pohľadávku na dlžnom poisťnom nemohol v reštrukturalizačnom konaní uplatniť, keďže v čase začatia reštrukturalizačného konania neexistovala. Predpísaná bola až rozhodnutím po ukončení reštrukturalizačného konania. Žalobca poukazoval na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžso/10/2013 zo dňa 28.04.2014 z ktorého vyplynulo, že „Ak na základe reštrukturalizačného plánu, potvrdeného súdom došlo podľa ust. § 155 ods. 3 vety prvej zák. č. 7/2005 Z. z. k zmene výšky a lehoty splatnosti v ňom uvedených pohľadávkach Sociálnej poisťovne, potom pred uplynutím zmenenej lehoty splatnosti nemožno predpísať penále podľa ust. § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003“. V tejto súvislosti však kasačný súd zdôrazňuje, že uvedený rozsudok vychádzal z čiastočne iných skutkových okolností, nakoľko uvedené sa týkalo pohľadávkach za neuhradenie poisťného, ktoré boli do reštrukturalizačného konania Sociálnou poisťovňou prihlásené, avšak došlo k zmene ich splatnosti v dôsledku potvrdenia plánu súdom. Pričom následne Sociálna poisťovňa predpísala dlžné poisťné za uvedené obdobie v rozpore s potvrdeným plánom, čo bolo zo strany odvolacieho súdu vyhodnotené ako nesprávne.

45. Taktiež považuje kasačný súd za potrebné zdôrazniť, že reštrukturalizačné konanie v predmetnej veci nemalo vplyv na omeškanie žalobcu s platením poisťného a príspevkov, keďže tieto boli (oneskorene) zaplatené pred začatím reštrukturalizačného konania.

46. Taktiež sa kasačný súd nestotožnil s názorom krajského súdu o tom, že neprihlásením si tejto pohľadávky do reštrukturalizačného konania zverejnením uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku č. OV/2011/52 zo dňa 16. marca 2011 jej právo na vymáhanie uvedenej pohľadávky zaniklo a z tejto pohľadávky sa tak stala len naturálna obligácia, ktorú nie je možné však voči žalobcovi viac vymáhať. Zo zákona o sociálnom poistení nevyplýva pre žalovanú v prípade začatia konkurzného alebo reštrukturalizačného konania povinnosť predpísať penále podľa ust. § 240 zákona a takúto pohľadávku si do konania aj prihlásiť. Právo predpísať penále je limitované iba desaťročnou

premlčacou lehotou odo dňa splatnosti poistného a je to vecou správneho orgánu kedy tak učíní.

47. Kasačný súd sa stotožnil s názorom žalovanej a jej kasačnými námietkami, o tom, že krajský súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a nerešpektoval ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, najmä avšak nielen v otázke vzniku pohľadávky v dôsledku porušenia povinnosti odvieť poistné včas a v správnej sume.

48. Kasačný súd vzhľadom na uvedené napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť, pričom právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.). Krajský súd súčasne rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania, vrátenie trov kasačného konania v súlade s ust. § 467 ods. 3 S.s.p.

49. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.